

De grote verbinding?

Geachte genodigden en bestuurders, beste collega's, studenten en alumni, dames en heren

We zouden het vandaag over verbinding hebben. Als je in Antwerpen begint te spreken over Verbinding, laat staan met een achternaam als 'De Groote' dan wordt er al snel aan files en de Ring enzo gedacht. Ook belangrijk voor de toekomst van onze regio en haar economie, maar wees gerust, daar ga ik het nu niet over hebben.

Ik wil eerst benadrukken hoe heerlijk en ook wel bijzonder het is om hier te kunnen, om hier te MOGEN staan. Binnen in een zaal, zonder die mondmaskers die ons het afgelopen jaar verhinderden om zichtbaar en breed naar elkaar te lachen. Want een lach, een gelaatssuitdrukking, is toch wat mensen écht verbindt. We hebben die verbinding zo hard gemist en zo nodig gehad. Meer nog, onze geest, ons lichaam, onze cellen, ...ze bestaan allemaal uit verbindingen die continu met elkaar moeten kunnen communiceren. Zonder die communicatie functioneren we simpelweg niet.

De mens is daar trouwens niet alleen in. Wist u dat een bos op dezelfde manier werkt? Suzanne Simard, een Canadese onderzoekster, ontdekte dat een bos bestaat uit een heel netwerk van ondergrondse schimmeldraden, die voedingsstoffen en zelfs alarmsignalen kunnen doorgeven. Ze verbinden niet alleen bomen van dezelfde soort, maar ook van andere soorten. En dat inzicht is nieuw, want voor dit onderzoek dacht men dat bomen individuen waren die moesten vechten om een plek en om voedingsstoffen. Simard laat ons zien dat er tussen bomen geen competitie speelt of geen Darwiniaanse selectie om te bepalen wie de sterkste en de beste is. Integendeel, bomen ondersteunen elkaar.

Dames en heren, een mooiere metafoor kan je toch niet verzinnen voor ons hoger onderwijs in Antwerpen. Ik vergelijk onze samenwerking dan ook graag met een gezond ecosysteem, een lerend netwerk van organismen die onderling afhankelijk zijn en zo goed mogelijk in balans. De onderwijsinstellingen, het stadsbestuur, de provincie en het werkveld...allemaal samen compenseren, innoveren en veranderen we. We werken voortdurend samen met alle beroepssectoren in de socio-culturele en economische regio die Antwerpen is. We doen dat op het vlak van onderwijs, onderzoek, onze artistieke praxis en onze dienstverlening. Dat moeten we blijven doen om onze positie als internationale leerbiotoop te versterken.

Onze eerste prioriteit daarbij zijn natuurlijk, jullie: onze studenten. Jonge mensen starten bij ons het echte leven, ze maken hier een mentale groeispurt mee, leren samenwerken en relaties opbouwen. Hoe belangrijk dat is, die **interne verbinding tussen en met onze studenten** is het afgelopen jaar veelvuldig bewezen. De coronacrisis heeft laten zien dat verbinding moeilijker tot stand komt als we niet bij elkaar kunnen zijn. Onze campussen bleken veel meer dan alleen gebouwen. Ze werden het symbool bij uitstek voor ontmoetingen en interactie tussen mensen. Een symbool voor de gemeenschappen die hogescholen en universiteiten zijn. En dat zullen we niet meer kunnen terugdraaien, dat willen we ook niet. KDG, de Hogere Zeevaartschool, de Universiteit Antwerpen en AP Hogeschool, allemaal zijn we volop innovatieve en prachtige campussen in en rond de stad aan het bouwen. Dat moet, want ook al verbindt het internet ons in 1 klik met de hele wereld, goede, fysieke infrastructuur is zo belangrijk om onze taak te kunnen volbrengen. Onze campussen zullen nog meer inspirerende plekken worden. Om te werken en om te leren, maar ook om te leven en te leren samenleven.

Daarbij moeten we ook naar buiten durven kijken, door het raam van onze campus. Of we dan de haven zien, een nieuwe wijk met bewoners en bedrijven, een park of een winkelstraat waar ook niet-studenten rondlopen... Als we maar voortdurend in verbinding blijven met de locatie waar onze campussen zich bevinden, dan benutten we pas echt optimaal de diversiteit van onze omgeving.

Om ons ecosysteem gezond te houden, moeten we immers nieuwe samenwerkingsverbanden binnen brengen. En daar zijn we klaar voor. Tijdens de wereldwijde pandemie zagen bijvoorbeeld heel wat mensen de inhoud of bestaansredenen van hun job veranderen. Ik denk dat elke medewerker van een hogeschool of universiteit hier aanwezig, kan getuigen hoeveel flexibiliteit er het afgelopen anderhalf jaar nodig was, en dat zal nog wel even zo blijven. Maar hoe de arbeidsmarkt ook verandert, hogescholen en universiteiten hebben alles in huis om medewerkers van alle soorten sectoren klaar te maken voor de toekomst.

Ook onze studenten brengen nieuwe samenwerkingsverbanden binnen in onze instellingen. Ze zijn als het ware onze tentakels in de maatschappij. Via stages, werkpleklers en ondernemerschap bieden ze ons een sterke link met het werkveld en wat er leeft in de samenleving. Het mooiste voorbeeld zijn onze vele studenten die vrijwillig meer dan hun steentje hebben bijgedragen in het Antwerps test-en vaccinatiedorp. Dat engagement moeten we koesteren, en het verplicht ons ook om wakker te blijven. Want de wereld verandert, de wereld IS veranderd. Via bijvoorbeeld stages bouwen studenten niet langer alleen een traditioneel netwerk uit, ze gaan ook onbevangen en onbevooroordeeld op zoek naar nieuwe samenwerking. Studenten gaan samenwerkingsverbanden aan waar wij misschien nog niet aan zouden denken, maar die wel duurzaam en effectief blijken te zijn. Ze denken daarbij internationaler dan ooit en vormen de motor van niet grensgebonden samenwerking. Over landsgrenzen heen, maar ze kijken voor samenwerking ook gewoon naar collega's van andere hogescholen en universiteiten, over de muren van de eigen instelling heen.

En dat, dames en heren, is volgens mij de bestaansreden van ons ecosysteem: ervoor zorgen dat studenten uitgroeien tot wereldburgers, die democratisch en kritisch denken. Die hun departementen, faculteiten en hun vakgebied overstijgen en open hun kennis en kunde delen, met de nadruk op kruisbestuiving en interdisciplinariteit. Zo creëren we samen een echte, grote verbinding!